

JAARBOEK ENERGIERECHT 2017

JAARBOEK ENERGIERECHT 2017

Kurt DEKETELAERE
Bram DELVAUX
(eds.)

intersentia

Antwerpen – Cambridge

Jaarboek Energierecht 2017
Kurt Deketelaere en Bram Delvaux (eds.)

© 2018 Intersentia
Antwerpen – Cambridge
www.intersentia.be

Coverfoto's: © giSpate – Seksan 99 – Wang An Qi

ISBN 978-94-000-0954-7
D/2018/7849/60
NUR 822

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

WOORD VOORAF

Op donderdag 31 mei 2018 organiseert de Vlaamse Vereniging voor Energierecht (VlaVER), in samenwerking met het Instituut voor Milieu- en Energierecht van de KU Leuven (IMER), een studiedag waarop het *Jaarboek Energierecht 2017* wordt voorgesteld.

Met dit boek, uitgegeven door de uitgeverij Intersentia, berichten de organisatoren over de belangrijkste ontwikkelingen die zich tijdens het voorbije kalenderjaar hebben voorgedaan in het domein van het energierecht (in zijn ruime betekenis).

Voor het *Jaarboek Energierecht 2017* wordt geopteerd voor een overzicht van de belangrijkste en recente ontwikkelingen inzake het federale en Vlaamse energierecht. Daarnaast wordt stilgestaan bij een aantal relevante en actuele federale en Vlaamse onderwerpen in het energierecht.

Iedereen die dagelijks met de energiewetgeving in aanraking komt, wordt aldus een handig en grondig naslagwerk aangeboden dat toelaat op een continue en geordende wijze de stand van zaken en de verdere ontwikkelingen van het energierecht op de voet te volgen.

De bijdragen tot dit *Jaarboek Energierecht 2017* zijn van Tom BAUWENS, Raf CALLAERTS, Thomas CHELLINGSWORTH, Frederik DEWAELE, Fee GOOSSENS, Tom SCHOORS, Margot VANDEBEEK, Wouter VANDORPE, Dominique VANHERCK en Damien VERHOEVEN.

Kurt DEKETELAERE en Bram DELVAUX
Editors
Leuven, 26 april 2018

INHOUD

<i>Woord vooraf</i>	v
 Over B-routes en boetes. Alternatieven voor 2020	
Thomas CHELLINGSWORTH en Dominique VANHERCK	1
Inleiding	1
Hoofdstuk 1. Samenwerkingsmechanismen in de HERL	3
Afdeling 1. Statistische overdrachten tussen lidstaten	4
Afdeling 2. Gezamenlijke projecten	7
Afdeling 3. Gezamenlijke steunregelingen	9
Afdeling 4. De B-route naar 2020: statistische overdrachten	11
Hoofdstuk 2. Van B-routes naar boetes	13
Afdeling 1. Inbreukprocedure door de Europese Commissie	14
Afdeling 2. <i>De lege ferenda</i> : bijdrage aan een Europees financie- ringsplatform als alternatieve “sanctie” in het Winterpakket?	21
Besluit	23
 Recente ontwikkelingen in het federale energierecht: tussen pioniers- werk en atavisme	
Damien VERHOEVEN	25
Inleiding	25
Hoofdstuk 1. Modular offshore grid (wet 13 juli 2017)	25
Afdeling 1. Begrip	26
Afdeling 2. Bouw, eigendom en exploitatie	26
Afdeling 3. Aansluitingsplicht	28
Afdeling 4. Vergoedingsregeling in geval van onbeschikbaarheid	29
Afdeling 5. Financiering	30
Hoofdstuk 2. Flexibiliteit en opslag (wet 13 juli 2017)	31
Afdeling 1. Vraagflexibiliteit	31
§ 1. Definitie en beginselen	31
§ 2. Regels voor de organisatie van de energieoverdracht	32
§ 3. Vergoeding en contractueel kader van de energieoverdracht ..	33
§ 4. Beheer van de flexibiliteitsgegevens	34
Afdeling 2. Opslag van elektriciteit	35
§ 1. Definitie	35

§ 2. Tarifaire prikkels	35
§ 3. Vrijstelling van de federale bijdrage	36
Hoofdstuk 3. Kernenergie	37
Afdeling 1. Taks voor nucleaire risico's (wet 7 april 2017).	37
Afdeling 2. Nucleaire fysische controle en nationaal nucleair beleid (wet 7 mei 2017)	38
§ 1. Nucleaire fysische controle	38
§ 2. Nationaal nucleair beleid	39
Hoofdstuk 4. Uitvoering van de veiligheidsregeling inzake gasvervoer.	39
Afdeling 1. Algemene veiligheidsvoorschriften (KB 19 maart 2017).	40
Afdeling 2. Toezicht door een erkend organisme (MB 28 juni 2017)	41
Afdeling 3. Technische Codes (MB's 7 juni 2017).	42
Hoofdstuk 5. Toegang tot niet-actieve infrastructuur voor de aanleg van elektronische communicatienetwerken met hoge snelheid (wet 31 juli 2017).	42
Afdeling 1. Toegang tot niet-actieve infrastructuur.	43
Afdeling 2. Toegang tot minimuminformatie m.b.t. de niet-actieve infrastructuur	44
Afdeling 3. Recht op coördinatie van civieltechnische werken	45
Afdeling 4. Toegang tot minimuminformatie over lopende of geplande civiele werken.	46
Afdeling 5. Geschillenbeslechting.	47
Hoofdstuk 6. Andere regelgeving	47
Afdeling 1. Gebruiksvoorwaarden van het Energietransitiefonds (KB 9 mei 2017).	47
Afdeling 2. Volgorde van activering van de tertiaire reserve (KB 3 december 2017)	49
Afdeling 3. Aanpassing van de offshore steun (KB 9 februari 2017 en voorontwerp KB 27 april 2018)	49
Afdeling 4. Verduidelijking van de verjaringstermijn voor levering van energie (wet 6 juli 2017)	51
Afdeling 5. Aanpassing van het akkoord "De consument in de vrije elektriciteits- en gasmarkt" (28 juni 2017)	51
Afdeling 6. Samenwerking tussen de CREG en de Belgische Mede- dingsautoriteit (KB 3 december 2017).	52
Afdeling 7. Einde van het Vangnetmechanisme (op 31 december 2017) .	53
Afdeling 8. Wijzigingen inzake de federale bijdrage	54
§ 1. Attesten voor de terugbetalingen (KB 31 oktober 2017)	54
§ 2. Behoud van het niveau van de sociale fondsen en van het Kyoto-fonds (KB 21 december 2017)	55
§ 3. Vaststelling van het niveau van de fondsen beschermde klanten (KB 25 december 2017).	55

Hoofdstuk 7. Energiepact	56
Afdeling 1. De visienota van 11 december 2017: een ambitieus maar weinig concreet (pre-)pact.	56
§ 1. Kernnuitstap en capaciteitsmechanisme	57
§ 2. Energiemix in 2030	57
§ 3. Doelstellingen per materie	58
A. Elektriciteit.	58
B. Warmte en koude	58
C. Transport	59
D. Innovatie.	59
§ 4. Governance en perspectieven	60
Afdeling 2. De groene industriële revolutie verzandt in het Belgische moeras: niet anders kunnen denken, durven en doen	60
Afdeling 3. De Federale Energiestrategie van 30 maart 2018: het langverwachte energiebeleid of de verdere verankering van onzekerheid?	61
§ 1. De zes “assen van de federale energiestrategie”	62
A. De energienorm en de hervorming van de degressivi- teit van de offshore toeslag.	62
B. Kernnuitstap en capaciteitsvergoedingsmechanisme	63
C. Monitoring en Federaal Energiecomité.	63
D. Nationaal Energie-Klimaatplan	64
E. <i>Burden sharing</i> en nieuwe offshore windmolenparken. ...	64
F. De drie meest recent vergunde offshore windmolen- parken.	65
§ 2. Een voorwaardelijke goedkeuring van het Energiepact	65
Conclusie.	66
 Steunmechanismen voor offshore hernieuwbare energie in België	
Tom SCHOORS en Fee GOOSSENS.	69
Inleiding	69
Hoofdstuk 1. Het regelgevend kader in een notendop.	71
Afdeling 1. Het Europees regelgevend kader.	71
Afdeling 2. Het Belgisch regelgevend kader	72
§ 1. Bevoegdheidsverdeling	72
§ 2. Federale ondersteuningsmechanismen voor de productie van offshore windenergie	72
Afdeling 3. Europese staatssteunregels	73
Hoofdstuk 2. Steun onder druk.	74
Hoofdstuk 3. Het systeem voor de toekenning van groenestroomcertificaten .	76
Afdeling 1. Procedure voor de toekenning van groenestroomcertifi- caten en het oorspronkelijke groenestroomcertificatenregime	76

Afdeling 2. Evolutie van een vast naar een variabel steunbedrag	78
Afdeling 3. De hervorming van het groenestroomcertificaten- regime: invoering van het LCOE-regime	80
§ 1. Wijzigingen aan het KB Hernieuwbare Energie.	80
§ 2. Het oorspronkelijke steunregime (offshore windparken waarvoor de <i>financial close</i> uiterlijk op 1 mei 2014 plaatsvond).	80
§ 3. Minimumprijs aan de hand van LCOE-factor (offshore windparken waarvan de <i>financial close</i> plaatsvond tussen 2 mei 2014 en 30 april 2016).	81
§ 4. Minimumprijs aan de hand van LCOE-factor (offshore windparken waarvan de <i>financial close</i> plaatsvindt vanaf 1 mei 2016).	82
Hoofdstuk 4. Financiële ondersteuning voor de onderzeese kabel en bijbehorende installaties.	84
Besluit	86
 Recente ontwikkelingen in het Vlaamse energierecht anno 2017. Een zwaard van Damocles boven het gewestelijke energiebeleid?	
Frederik DEWAELE.	89
Inleiding	89
Hoofdstuk 1. Energie-efficiëntie anno 2017.	90
Afdeling 1. Inleiding	90
Afdeling 2. De uitbreiding van de doelgroep die in aanmerking komt voor een zero-emissiepremie	90
Afdeling 3. REG-premieaanpassingen	91
Afdeling 4. De hervorming van de Vlaamse energieleningen	91
Afdeling 5. Aanpassingen aan de regelgeving op het vlak van de energieprestaties van gebouwen.	96
§ 1. Inleiding	96
§ 2. Het EPB-evaluatiedecreet van 17 februari 2017	96
A. De afschaffing van de gemeentelijke bevoegdheid om zelf strengere EPB-eisen vast te leggen	96
B. Aanpassing van het materiële toepassingsgebied van titel XI van het Energiedecreet van 8 mei 2009	97
C. Aanpassing van de definitie van verslaggever	98
D. Onverenigbaarheden voor verslaggevers.	99
E. Afbakening van de taken van de verslaggever en de aangifteplichtige	100
F. Aanpassingen aan de regels met betrekking tot de overdracht van de aangifteplicht	100

G. Aanpassingen aan de indieningstermijn van de EPB-aangifte	102
H. Aanpassingen van de administratieve sancties in het kader van de energieprestatieregelgeving	103
§ 3. Het interpretatief decreet van 10 maart 2017: een bevestiging van de continuïteit van de sanctionering van de energieprestatieregelgeving	103
§ 4. De hervorming van de erkenningsregeling van verslaggevers en energiedeskundigen	107
§ 5. De introductie van de S-peil-eis	107
§ 6. Het EPB-wijzigingsbesluit van 15 december 2017	108
A. Erkennung als organisator van een kwaliteitskader voor de uitvoering van luchtdichtheidstesten of de opmaak van ventilatieverslagen	108
B. Aanpassingen aan de EPB-eisen en de berekeningsmethode ervan	109
Afdeling 6. Aanpassingen aan de energiescans	111
Hoofdstuk 2. Netbeheer anno 2017	112
Afdeling 1. <i>Nihil nove sub sole?</i>	112
§ 1. Aansluitbaarheid van aardgas	112
§ 2. Autonome stroombegrenzers bij toegangspunten die door commerciële leveranciers worden beleverd: weg ermee!	114
Afdeling 2. Conceptnota digitale meters	115
Afdeling 3. Visienota voor de hervorming van het netbeheerlandschap ..	116
Hoofdstuk 3. Hernieuwbare energie en warmte-krachtkoppeling anno 2017 ..	118
Afdeling 1. Inleiding	118
Afdeling 2. Besluit van de Vlaamse Regering van 12 mei 2017 houdende wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft technische wijzigingen van de certificaten-toekenning en de invoering van biomassacertificatie, van duurzaamheidscriteria voor vaste en gasvormige biomassa en van ILUC-voorwaarden	118
§ 1. Duurzaamheidscriteria voor biomassa	118
§ 2. Andere wijzigingen met betrekking tot hernieuwbare energie of warmte-krachtkoppeling	120
Afdeling 3. Besluit van de Vlaamse Regering van 15 december 2017 houdende wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft verlengingsaanvragen voor groenestroomcertificaten en overige wijzigingen	121
§ 1. Verlengingsaanvragen voor groenestroomcertificaten	121
§ 2. Andere aanpassingen aan de berekeningen voor de onrendabele toppen en bandingfactoren	122

§ 3. Rechtzettingen en schorsingen van de uitgifte van groene- stroom- en warmte-krachtcertificaten	124
A. Rechtzettingen en schorsingen van de uitgifte van groenestroomcertificaten	124
B. Rechtzettingen en schorsingen van de uitgifte van warmte-krachtcertificaten	125
§ 4. Premies voor kwalitatieve warmte-krachtinstallaties tot en met 10 kWe	126
Afdeling 4. Een gestructureerde verdere aanpak van het certificaten- overschot of “ <i>trial and error</i> ”?	127
§ 1. Inleiding	127
§ 2. Groenestroomquota	128
§ 3. WKK-quota	130
§ 4. De aanpassing van de DAEB-vergoeding voor de elektriciteitsdistributienetbeheerders voor het uitvoeren van hun verplichtingen aangaande minimumsteun voor groenestroomcertificaten en de invoering van een DAEB- vergoeding voor de elektriciteitsdistributienetbeheerders voor het uitvoeren van hun verplichtingen aangaande minimumsteun voor warmte-krachtcertificaten	132
Afdeling 5. Hernieuwbare energie als wagonnetje aan andere regel- gevende projecten	135
Afdeling 6. Bandingfactoren	137
Afdeling 7. Rechtspraak in verband met hernieuwbare energie	138
Hoofdstuk 4. Heffing ter financiering van het Energiefonds	141
Afdeling 1. Inleiding	141
Afdeling 2. Het Grondwettelijk Hof vernietigt de “Turteltaks”	141
§ 1. Het arrest van 22 juni 2017	141
§ 2. Het Grondwettelijk Hof beslist tot handhaving van de gevolgen	142
§ 3. Ook een Waals zwaard van Damocles?	142
Afdeling 3. Terug naar af?	145
§ 1. Plan B, of is het C?	145
§ 2. Het materiële toepassingsgebied van de vernieuwde Vlaamse energieheffing	145
§ 3. Het heffingstarief van de vernieuwde Vlaamse energie-heffing	147
§ 4. Informatieplichten bij de vernieuwde Vlaamse energie-heffing	149
Conclusie	150

Energiefraude: de nieuwe aanpak in Vlaanderen	
Tom BAUWENS en Margot VANDEBEEK	153
Inleiding	153
Hoofdstuk 1. Energiefraude: <i>What's in a name?</i>	156
Hoofdstuk 2. De bij de detectie en preventie van energiefraude betrokken actoren: <i>Teamwork makes the dream work</i>	158
Hoofdstuk 3. De opsporings- en vaststellingsbevoegdheden van de net- beheerders: <i>Big Brother watches you in an energised way</i>	161
Afdeling 1. Consultatie van registers	161
Afdeling 2. Opstellen van processen-verbaal en toegang tot terrei- nen en gebouwen	162
Afdeling 3. Verwerking van persoonsgegevens.	165
§ 1. Datamining en profilering	165
§ 2. Bestandsvergelijking of -kruising	168
Hoofdstuk 4. De maatregelen die door de netbeheerders kunnen worden getroffen na het vaststellen van energiefraude: <i>The cost of energy is the price of repression.</i>	169
Afdeling 1. De procedure voor het afsluiten van de toevoer van elektriciteit of aardgas voor regularisatie	170
Afdeling 2. Het opschorten, stopzetten of terugvorderen van certifi- caten, premies en vergoedingen	174
Afdeling 3. Beschermings- en beroepsmogelijkheden van de netge- bruiker	176
Hoofdstuk 5. De strijd tegen energiefraude in hoofde van warmte- of koudenetbeheerders: <i>A bit the same but strangely different.</i>	177
Hoofdstuk 6. De procedure voor het opleggen van en de beroepsmoge- lijkheden tegen een administratieve geldboete in geval van niet- naleving van de verplichtingen in het kader van het netbeheer: <i>He who is penitent buys back innocence</i>	178
Hoofdstuk 7. De strafrechtelijke handhaving van energiefraude: <i>In kee- ping people straight, a principle is not as powerful as a policeman.</i>	181
Besluit	183
 De federale regulering van flexibiliteit en opslag van elektriciteit: een lichte voorsprong op Europa	
Wouter VANDORPE en Raf CALLAERTS.	185
Inleiding	185
Hoofdstuk 1. Flexibiliteit en <i>demand side management</i> juridisch bekeken (<i>bis</i>).	186
Afdeling 1. De Wet vraagflexibiliteit en opslag reguleert de basis- principes van vraagbeheer	186

Afdeling 2. De Wet vraagflexibiliteit en opslag maakt de CREG bevoegd om verder een regeling uit te werken en belast de net-beheerder met uitwisseling van gegevens.	190
Afdeling 3. De CREG werkt de regels inzake compensatie en een modelovereenkomst uit.	192
Hoofdstuk 2. Flexibiliteit in de vorm van opslag van elektriciteit.	193
Afdeling 1. Inleiding.	193
Afdeling 2. Barrières en regulatoire oplossingen.	195
Afdeling 3. Regulatorisch kader op Europees niveau.	196
§ 1. Europees energiebeleid en regulatorisch kader ten aanzien van energieopslag.	196
A. Verordening interne markt voor elektriciteit.	197
1° Bestaand.	197
2° Toekomstig.	197
B. Richtlijn interne markt voor elektriciteit.	198
1° Bestaand.	198
2° Toekomstig.	199
C. Richtlijn energie-efficiëntie.	200
1° Bestaand.	200
2° Toekomstig.	201
D. Richtlijn hernieuwbare energie.	202
1° Bestaand.	202
2° Toekomstig.	202
§ 2. Conclusie bij Europees energiebeleid en regulatorisch kader ten aanzien van energieopslag.	203
Afdeling 4. Regulatorisch kader op federaal en gewestelijk (Vlaams) niveau.	203
§ 1. Inleiding.	203
§ 2. Bevoegdheidsverdeling.	205
§ 3. Regulatorisch kader ten aanzien van energieopslag op federaal niveau.	207
A. Toepassingsgebied.	208
B. Doelstelling (<i>ratio legis</i>).	209
C. Vrijstelling federale bijdrage.	211
D. Tariefprikkel (en de beslissing van de CREG in dit verband).	212
E. Onduidelijkheid inzake ontvlechtigingsvereisten en energieopslag?	215
§ 4. Regulatorisch kader ten aanzien van energieopslag op Vlaams niveau.	215
Conclusie.	218